

«ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ»

Μια οριοθέτηση των Μουσικών Σχολείων
στο πλαίσιο των μουσικών - παιδαγωγικών πρακτικών
και των ευρύτερων εκπαιδευτικών & κοινωνικών συμφραζομένων.
[συνοπτική διαπραγμάτευση προτεραιοτήτων και αναγκαίων δράσεων]

I. Επισκόπηση της Μουσικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

A. 1) Αναλυτική τομή στη στρωμάτωση των προσδοκιών πολιτείας και κοινωνικών εταίρων, σε σχέση με το αίτημα της Μουσικής Παιδείας. Η οικονομική δαπάνη πολιτείας και πολιτών στο χώρο της Μουσικής Παιδείας. Μια πρώτη προσέγγιση των αντικρουόμενων οικονομικών συμφερόντων. 2) Διερεύνηση της πλέγματος των εμπλεκόμενων, μαθητών, σπουδαστών, εκπαιδευτικών, επιχειρηματιών, κρατικών ιδρυμάτων και αξιολόγηση της ταξινόμησης τους στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο για τη μουσική παιδεία. 3) Το ταμπού της προφορικότητας στη μουσική εκπαιδευτική πράξη, και οι επιπτώσεις του στην ελληνική μουσικοπαιδαγωγική, παρά τις «καινοτομίες» στα ευρωπαϊκά μουσικά πράγματα. 4) Μερική αναφορά στις διεθνείς μουσικές πρακτικές και κριτική επισκόπηση των (όποιων) σχέσεων αλληλεπίδρασης τους με τα ελληνικά πράγματα.

B. Κριτική αξιολόγηση και ανάπτυξη θέσεων για τη αντιμετώπιση του προβλήματος της διαβάθμισης των σπουδών -είτε αυτή υπάρχει είτε όχι- σ' όλο φάσμα των εκπαιδευτικών βαθμίδων. 2) Διερεύνηση των προϋποθέσεων που οδηγούν στους τίτλους σπουδών και αξιολόγηση της δυναμικής τους. 3) Ανάλυση της δυσχερούς θέσεως των Μουσικών Σχολείων στο πεδίο της έκδοσης τίτλων ή πιστοποιήσεων, που αποτελεί προνομιακό χώρο -κατά οξύμωρο σχήμα -της αδιαβάθμητης ιδιωτικής μουσικής εκπαίδευσης.

Γ. 1) Αξιολόγηση του διακυβεύματος της ανατροφοδότησης των γενικών μαθημάτων (και ιδιαίτερα της γλώσσας) μέσα από την καινοτόμο ανάπτυξη (και) της λαϊκής- παραδοσιακής μουσικής στα Μουσικά Σχολεία, σε σχέση με το διαφαινόμενο αίτημα για αναδιοργάνωση του θεσμικού πλαισίου διδασκαλίας της, με ευρέα επιστημονικά κριτήρια. 2) Το ενδεχόμενο της μετάλλαξης της σ' ένα στείο χρηστικό φολκλόρ. 3) Ανακαταγραφή της συσσωρευμένης πείρας και αξιολόγηση των επιδράσεων της στον ευρύτερο μουσικό-παιδαγωγικό χώρο. 4) Κριτική αναφορά στις καινοτομίες των Μουσικών Σχολείων σε σχέση με το αίτημα της κοινωνικής απήχησης και εμβέλειας της μουσικής πράξης, το διακύβευμα της ευρύτερης «μουσικής οπτικής» των αποφοίτων τους, συναρθρωμένης με την καλλιέργεια ενός φιλού μουσικού λόγου. 5) η αναντιστοιχία όλων των παραπάνω εκπαιδευτικών αιτημάτων με την δομή των εισαγωγικών εξετάσεων που οδηγούν στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

II. Εκπαιδευτικά ζητήματα.

A' Διαπραγμάτευση των ειδικών ποιοτικών χαρακτηριστικών του πλαισίου που θα διέπει τα αναλυτικά προγράμματα διδασκαλίας των μουσικών μαθημάτων, ούτως ώστε να διευκολύνουν και να δρομολογούν την ανάπτυξη δράσεων, αφ' ενός ανοιχτών στο νέο, αφ' ετέρου συγκροτημένων σε μια σαφή στόχευση.

B' Εξειδικευμένες προτάσεις για την σύγκλιση των στόχων των μαθημάτων των μουσικών οργάνων και αυτών της πρακτικής στα μουσικά συστήματα (θεωρία)

Γ' Εξέταση των προϋποθέσεων για την εισαγωγή στα Μουσικά Σχολεία ειδικών συμπληρωματικών εγχειριδίων που θα επιδιώξουν τον σοβαρό διάλογο της μουσικής με τις άλλες επιστήμες και τέχνες.

Δ' Προτάσεις για τη συγγραφή σχολικών εγχειριδίων που θα υπερβαίνουν τις χρόνιες αγκυλώσεις του μουσικοπαιδαγωγικού μας συστήματος, που παραδοσιακά επιμένουν να «εισάγονται» στην Ελλάδα παρ' ότι ολοκληρώνεται η αποδόμηση τους στις κεντροευρωπαϊκές χώρες. Διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής προωθημένων προγραμμάτων που να υποσκελίζουν γρήγορα κι αποτελεσματικά τα χρονοβόρα και στρεβλά προγράμματα που παρεισφρύουν ως Δούρειος Ίππος στα Μουσικά Σχολεία, "διατυμπανίζοντας" την (πλαστή) εντύπωση ότι απαραίτητως η σπουδή στο Μουσικό Σχολείο πρέπει να συνοδεύεται ή ακόμα να συνοδεύει τις κατά περίπτωση ωδειακές σπουδές.

Ε' Η εξειδίκευση θέσεων για την συνάρθρωση των παραπάνω στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σύγχρονου προγράμματος σπουδών με ιδιαίτερη έμφαση τόσο στις νέες (μουσικές) τεχνολογίες όσο και στη σπουδή μαθημάτων του πεδίου των ανθρωπιστικών επιστημών, με τελική επιδίωξη ενός ισχυρού γνωστικού και πολιτισμικού περιβλήματος στην ιδιαίτερη μουσική κατάρτιση του μαθητή

Στ' Ανάπτυξη ιδιαίτερου προβληματισμού, ώστε το ωρολόγιο πρόγραμμα αφ' ενός να εξυπηρετεί όλα τα παραπάνω, αφ' ετέρου να μην εξαντλεί με άστοχες επιλογές και μηχανιστικές επαναλήψεις την δύναμη των μαθητών.

III. Μαθητική κοινότητα, εκπαιδευτικό δυναμικό και διεύθυνση σχολικής μονάδας

Α' Κριτική αξιολόγηση της κάθετης-πυραμιδωτής διοικητικής δομής: Υπουργείο, Καλλιτεχνική Επιτροπή, Διευθυντής, Σύλλογος Διδασκόντων, εκπαιδευτικός, Μαθητική κοινότητα, μαθητής. Διερεύνηση εφαρμογής αποκεντρωμένων οριζοντίων διοικητικών σχημάτων με τη συμμετοχή ενεργού καλλιτεχνικού επιτετραμμένου από την πολιτεία

Β' Εξειδικευμένος προβληματισμός και πρακτικές διευθετήσεις για την ενεργοποίηση των μεικτών σχολικών συμβουλίων.

Γ' Διερεύνηση διαδικασιών αυτοαξιολόγησης σχολικής μονάδας με παράλληλη διαδικασία αναλυτικής στοχοθεσίας.

Δ' Εμβάθυνση στα προβλήματα που δημιουργούνται από τις καθυστερημένες προσλήψεις των μη μονίμων καθηγητών, και ιδιαίτερα στην αποψίλωση των σχολείων από ικανότατους καθηγητές μουσικής που επί σειρά ετών προσέφεραν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες και αποχωρούν λόγω (και) των αντικινήτρων που δημιουργεί η ολοένα και αυξανόμενη εργασιακή τους υποβάθμιση.

IV. Απ' το Θεσμικό πλαίσιο στην καθημερινή πράξη

Α' Επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου υπό των πρίσμα των σύγχρονων δεδομένων

Β' Διερεύνηση της δυνατότητας ανάπτυξης των Μ.Σ.. κάτω από πιο εξειδικευμένους και απαιτητικούς στόχους που θα συμβαδίζουν με τις επαγγελματικές επιδιώξεις των μαθητών στον ευρύτερο μουσικό χώρο. Διερεύνηση εισαγωγής των μαθητών κατόπιν επιλογής από ένα ευρύ φάσμα συγκεκριμένων μουσικών γνωστικών αντικειμένων.

Γ' Προβληματισμός την εισαγωγή (και) οριζόντιων χαρακτηριστικών στην πυραμιδωτή συγκρότηση της διοίκησης, με ενεργό καλλιτεχνικό επιτετραμμένο του Υπουργείου. π.χ. Διευθυντής, Σύλλογος Διδασκόντων, Διευρυμένο Σχολικό Συμβούλιο, εκλεγμένη Σχολική Καλλιτεχνική Επιτροπή από το σύλλογο διδασκόντων

Δ' Διαπραγμάτευση της δυνατότητας οργανικής σύνδεσης με τα τμήματα Μουσικών Σπουδών, καθώς και με άλλα πανεπιστημιακά τμήματα ποικίλου πολιτισμικού ενδιαφέροντος.

Προβληματισμός για την πραγματοποίηση ειδικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένα Δημοτικά Σχολεία. Διερεύνηση ανάπτυξης στενότερων σχέσεων με τα γενικά σχολεία – πραγματοποίηση από κοινού εκπαιδευτικών δράσεων.

Ε' 1) Προβληματισμός για την στέρεη συγκρότηση μεικτών ομάδων εργασίας που θα επεξεργάζονται προγράμματα που στοχεύουν στη δημιουργική όσμωση των Μ.Σ με την κοινωνία σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο: π.χ επιμέλεια σχολικών εκδρομών με 5-ετή προοπτική σύνδεσης με συγκεκριμένους τόπους που προσφέρονται για μουσική- πολιτισμική αλληλεπίδραση, και μπορεί να καταλήγουν σε κατ' ουσίαν αδελφοποιήσεις. 2) Ομάδα ή εκλεγμένη επιτροπή στο σχολικό συμβούλιο που θα φέρει στο Σχολείο - στο πλαίσιο πάντα του μαθήματος με σύμπτυξη τμημάτων- πρόσωπα της μουσικής, της τέχνης, της επιστήμης, της καθημερινής ζωής, ζωντανούς φορείς του πολιτισμού. 3) Ομάδα για εικαστικές παρεμβάσεις στους γκρίζους εξωτερικούς χώρους και διακόσμησης των εσωτερικών (όχι απαραίτητα το κλειδί του σόλ). 4) ή για την επεξεργασία ανοιχτών μαθημάτων - μουσικών εργαστηρίων, των οργάνων, μια φορά το μήνα. 5) ή για την λειτουργία της βιβλιοθήκης - δισκοθήκης 6) ή για την πλήρη αξιοποίηση των όποιων εγκαταστάσεων – αμφιθεάτρων προς όφελος όλης της πόλης με θεματικές συναυλίες- εκδηλώσεις – διαλέξεις καθηγητών, μαθητών και προσκεκλημένων ..ή...ή .. ή.....

Στ' Κριτική αναθεώρηση του μοντέλου των 2 μεγάλων εκδηλώσεων που τείνουν να οδηγηθούν στην άνευ όρων παράδοση στους νόμους του αγοραίου μάρκετινγκ, δίνοντας, κατά περίπτωση, την εντύπωση παραρτημάτων μεγάλων δισκογραφικών εταιρειών ή τηλεσόδου. Προβληματισμός για τη ανάπτυξη δράσεων εμβάθυνσης στο μερικό, στο ψιλό, στη μουσική δωματίου, στη σολιστική πρακτική, με παράλληλη ανάπτυξη ομαδικών δράσεων υψηλής στοχοθεσίας (ορχήστρα, θέατρο, μουσικά σύνολα με θεματικές αναφορές)

Αναζήτηση τρόπων αποδέσμευσης από χειροπρακτικές επιδείξεις, χρηστικές υποκρούσεις σε ανύποπτες δεξιώσεις, καθώς και ανέξοδες και καταχρηστικές πλαισιώσεις επίσημων - πρόχειρων εκδηλώσεων

Ζ' 1) Εντοπισμός προβλημάτων, αναζήτηση τρόπων παρέμβασης για λύση στο κτιριακό, στενή παρακολούθηση των επερχόμενων; έργων, διεκδίκηση των απαραίτητων προδιαγραφών [π.χ. ηχομόνωση, εξοπλισμένοι χώροι πολλαπλών χρήσεων, αμφιθέατρα], διαφάνεια και έλεγχος στην παραγγελία και την αξιοποίηση του εποπτικού υλικού, καθώς και των χώρων των Σχολείων. 2) Μελέτη των κατά τόπους αναγκών και επεξεργασία προτάσεων και για τη στελέχωση των Μ.Σ με εξειδικευμένο διοικητικό – τεχνικό προσωπικό 3) Εξέταση του ενδεχομένου οι Σύλλογοι Γονέων και το Σχολικό Συμβούλιο, να έχουν την ευθύνη της σίτισης, ή ακόμα να λειτουργήσουν με ευθύνη τους μαγειρεία - εστιατόρια, αποφεύγοντας - και κυριολεκτικά - τις πλαστικές τροφές.

Ιούνιος 2006

Βασίλης Βέτσος
Καθηγητής στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης